

VAASAN SÄHKÖN
ASIAKASLEHTI **1** 2018

Nette

TEEMA

Yhteisöllisyys on asumisen kuuma trendi

Intohimona
laivojen
pienoismallit

Emendo
hemmottelee
saunoja

Onnellisuutta
viherkasveista

Mari K. Niemi

"Virheitä on syytä juhlia"

MIKKO LEHTIMÄKI

PÄÄKIRJOITUS

Pohdintaa aurinkoenergiasta

TUTUSTUIN 20 VUOTTA SITTEN Kaliforniassa maailman sillä hetkellä suurimpaan aurinkovoimalaitokseen. Voimalaitos toimi kuin mikä tahansa lämpövoimalaitos, paitsi että sen höyryturbiinin läpi kulkevaa höyryä ei lämmitetty voimalaitoskattilassa, vaan kuumentamalla vettä koverien peilien avulla suunnatulla auringon säteilyllä. Voimalaitoksen tuotanto tuntui kohtuuttoman pieneltä suhteutettuna valtavaan maa-alueeseen, minkä peiliputkistojärjestelmän rakentaminen oli vaatinut.

Talvilomalla totesin, että Las Vegasin ja Los Angelesin välimaastossa on tänä päivänä useita aurinkovoimalaitoksia. Mojaven autiomaassa lähellä Barstowin kaupunkia sekä Nevadan puolella Bolder Cityssä olevat aurinkopaneelilla vuorautetut maa-alueet ovat vaikuttava näky. Myös yksittäisillä pihilla ja kiinteistöissä näkyi aurinkopaneeleita, joskin vähemmän kuin olin odottanut.

Kaliforniassa sähkön kulutus on suurimmillaan, kun rakennusten jäähdytystarve on suurin. Jäähdytystarve ja aurinkosähkön tuotanto kulkevat pienellä viiveellä rinnakkain vuorokauden kuluessa. Aurinko tuottaa sähköä, jolla rakennuksia jäähdytetään. Idea toimii sekä kiinteistökohtaisesti että koko osavaltion tasolla. Lisäbonus aurinkosähkön eduksi tulee siitä, että aurinkoisia päiviä on kaikkina vuodenaikoina paljon.

Vuorokauden sisällä aurinkosähkön tuotanto on myös Suomessa suurimmillaan suunnilleen silloin, kun sähköä käytetään eniten. Auringon paistaessa ihmiset valvovat ja aktiivisuudessaan käyttävät sähköä lähes kaikissa toimissaan.

Suomessa aurinkosähköä saadaan karkeasti ottaen puoli vuotta ja pilvisiä päiviä on paljon. Sähkön tarve Suomessa on suurimmillaan silloin, kun aurinkosähköä ei auringon puuttuessa voida edes teoreettisesti tuottaa. Vastaavasti aurinkosähkön tuotanto on suurimmillaan silloin, kun sille on kaikkein vähiten kysyntää.

Kaliforniassa aurinkopaneelin hankkiminen lienee vähintään kolme kertaa kannattavampi investointi kuin Suomessa. Siitäkin huolimatta aurinkopaneelien määrä on Suomessakin lisääntymässä ennennäkemättömällä vauhdilla.

Aurinkoista kevättä uudistuneen Nette-Lehden lukijoille!

Hannu Linna
toimitusjohtaja

Sisällys

Tämän numeron teemajuttu kertoo asumisen kuumimmasta trendistä, modernista yhteisöllisyydestä. Kimpahankkeet, yhdessä tekeminen ja naapurista huolehtiminen onnistuvat tavallisessakin taloyhtiössä.

- 3 TULEVAISUUDESSA**
Älytanko ohjaa perille
- 4 TEEMA**
Uudenlaista naapuruutta
- 12 PUHEENAIHE**
Mari K. Niemi: "Virhe on syy juhlaan"
- 14 FIKSUMPI KOTI**
Vihreä tekee hyvää
- 16 INTOHIMO**
Mikael Blomberg: "Kun on rakentanut yhden laivan, pitää heti alkaa rakentaa toista"
- 20 AJANKOHTAISTA**
Mm. Älyverkko, pakastimen hoito, vihreä kaukolämpö, Kristian Bäck
- 24 VAASALAISTA OSAAMISTA**
Työ tuoksuu saunalta
- 26 RISTIKKO**
- 27 RESEPTI**
Ramenkeitto parhaaseen parsa-aikaan

VAASAN SÄHKÖ -KONSERNIN ASIAKASLEHTI

Seuraava Nette ilmestyy 31.8.2018
Postiosoite: PL 26, 65101 Vaasa
Käyntiosoite: Kirkkopuistikko 0, 65100 Vaasa
Puhelinvaihe: 06 324 5111
Asiakaspalvelu: 06 324 5750, asiakaspalvelu@vaasansahko.fi
Vikailmoitukset: 06 324 5700 (24 h, puhelut nauhoitetaan)
Internet: www.vaasansahko.fi
ISSN: 1458-7297

Toteutus: Aller Ideas
Päätoimittaja: Mikaela Jussila, nette@vaasansahko.fi
Toimituskunta: Olli Arola, Håkan Bodö,
Göran Heino, Mikaela Jussila, Tiina Lillbacka,
Beatrice Lundqvist
Painopaikka: UPC Print
Kansikuva: Heli Blåfield

**Suomen
vaasalaisinta
sähköä**

Älytanko ohjaa perille

Teksti **ELINA VIRONEN**

NAVIGAATTORIT OVAT OLLEET autoilijoiden kartanlukijoina jo kymmenen vuotta. Pian myös pyöräilijät pääsevät nauttimaan samasta ilosta. Ranskalaisen Velcon kehittämä älykäs ohjaustanko, Wink Bar, kommunikoi älypuhelimien kanssa ja käyttää hyväksi sen navigointiteknologiaa. Tanko opastaa pyöräilijän perille vilkuttamalla merkkivaloja sen mukaan, pitääkö kääntyä vasemmalle vai oikealle. Merkki-valot ilmoittavat myös saapuvasta puhelusta tai tekstiviestistä. Pyörämatkan jälkeen näet soveluksesta ajetut kilometrit, nopeuden ja arvioidun kalorikulutuksen.

Wink Bar on myös varashälytin. Jos tangon lukitusta ei avata mutta pyörällä ajetaan, puhelinsovellus hälyttää ja paikantaa pyörän. Lukitus aukeaa joko puhelimen Bluetoothilla tai RFID-etätunnistimella.

Velco keräsi varat ensimmäisten kolmen tuhannen Wink Barin valmistukseen joukkorahoituksella. Ennakkotilaajat saavat tankonsa toukokuussa. Seuraavaksi älytanko tulee myyntiin Ranskassa ja verkkokaupassa.

"Suomessa Wink Bar on myynnissä ehkä ensi vuoden alussa", Velcon markkinointijohtaja **Johnny Smith** kertoo.

Wink Bar palkittiin tammikuussa maailman suurimmilla kuluttajaelektronikan CES-messuilla Las Vegasissa. Näillä messuilla esiteltiin aikanaan sellaiset tulevaisuuden ihmeet kuin videokamera ja CD-soitin.

Wink Barin avulla minkä tahansa pyörän voi muuttaa älypyöräksi.

Uudenlaista naapuruutta

Yhteisöllisyys on asumisen kuumiin trendi. Se tuo tähän päivään ikiaikaiset, kyläyhteisömäiset perinteet: lähimmäisistä huolehtimisen, yhdessä tekemisen ja asioiden jakamisen. Selvitimme, mitä moderni yhteisöllisyys tarkoittaa.

Teksti TERHI HAUTAMÄKI *Kuvat* HELI BLÅFIELD

Jonna Alava viihtyy poikansa Mitjan kanssa Sukupolvienkorttelin asukastiloissa. "Olemme käyneet kaikilla brunsseilla ja lastenkerhossa. Korttelin kuntosaliakin olen käyttänyt."

Puheensorina täyttää kerrostalon alakerrassa sijaitsevan asukastilan, jonka isolle pöydälle on katettu salaattit, patongit, munakkaat ja pullat.

Nelisenkymmentä naapuria, toiset aamutuhveleissaan, toiset tälläytyneempinä, kerää brunssiannoksia lautasilleen. Aikuiset maksavat ruoastaan neljä euroa, lapset kauhovat nakkeja ja lihapullia ilmaiseksi.

Näin monta naapuria samassa huoneessa lauantaiaamuna ei ole tavallisen taloyhtiön meininkiä, mutta tämä on sitä yhteisöllisyyttä, jota Helsingin Jätkäsaaren Sukupolvienkorttelissa tavoitellaan.

Korttelissa asuvan **Jonna Alavan** poika **Mitja Ohtonen**, 3, hyörii lasten leikkinurkkauksessa eikä malta pysähtyä edes haukaamaan pullaa. Pieni leikkiläiseltä keikahtaa vauhdissa kumoon.

”Täällä asukastilassa on joskus iltaisin korttelin lapsia. Kun Mitjan energiatasot nousevat kotona liian ylös, on hyvä tulla tänne”, Alava kertoo.

Perhe muutti Jätkäsaareen viime vuoden maaliskuussa. He ovat osallistuneet kerran kuussa pidetyille brunssille ja käyneet asukastiloissa Mannerheimin Lastensuojeluliiton kerhossa.

Yhteisöllisyys kiinnostaa etenkin pienen lapsen vuoksi.

”Meillä ei ole täällä hirveästi turvaverkkoja, kun isovanhemmat asuvat pohjoisessa”, Alava sanoo.

Kotikorttelin sosiaalisuus tuntuu mukavalta.

”Täällä naapurit kommunikoivat keskenään ja tutustuvat toisiinsa, mikä on erilaista verrattuna entisiin kerrostalokokemuksiin.”

Bänditreenejä ja elokuvailtoja

Sukupolvienkorttelin nimi tulee ajatuksesta yhdistää eri-ikäiset ihmiset ja eri elämämpiirit. Noin 400 asukkaan kortteli koostuu kolmesta talosta, joista yhdessä on opiskelija-asuntoja, toisessa Asuntosäätiön hitas-asuntoja ja kolmannessa Setlementtiasuntojen vuokra- ja asumisoikeusasuntoja.

Vuonna 2010 alkaneessa kehitystyössä ovat olleet mukana yritysjoukon lisäksi Aalto-yliopisto, Tekes, Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskus ARA, ympäristöministeriö ja Helsingin kaupunki. Ensimmäinen taloista valmistui vuonna 2015, viimeinen reilu vuosi sitten.

Kortteli on suunniteltu asukkaiden toiveita kuunnellen. Kolmen talon yhteistiloista saatiin isoja ja monipuolisia. Stagella eli pienellä katso-

molla varustetussa esiintymistilassa on pidetty muun muassa dokumenttielokuvailtoja. Bändihuoneessa on tarjolla ohjattua soittoharjoittelua kerran viikossa: aika näyttää, syntykö kortteliin asukkaiden bändejä. Tekeillä on verstaasipieniä puutöitä varten. Kuntosalille on tarkoitusta saada personal trainer opastamaan treenaajia.

Kiinnostusta herättävä kortteli toimii kokeilukenttänä monille ulkopuolisille harrastusohjajille sekä tutkijoille. Tulossa on niin tanssimprovisaatiota kuin kirjallisuuspiiriä.

Kukin saa elää tyyliinsä

Perinteisissäkin taloyhtiöissä asuu kirjoerikäisiä ihmisiä, on pihatalukoita ja tutustutaan.

Jätkäsaaren naapuruudessa erityistä on se, että yhteisöllisyys oli suunnittelun lähtökohta. Tilat on mietitty ihmisten kohtaamista varten.

Erityistä on myös se, että Sukupolvienkorttelissa yhteisöllisyyttä koordinoi korttelivalmentaja, joka ideoi ja järjestelee toimintaa asukkaille (lue juttu sivulta 11).

Uraanissa kyläyhteisössäkin saa silti viihtyä omissa oloissaan. Vähiten yhteisissä tiloissa näkee opiskelijoita, joilla elämä suuntautuu paljon kotitalon ulkopuolelle ja asumiskuviot voivat vaihtua tiuhaan.

Pelissäantöjäkin tarvitaan

”Yhteisöllisyys vaatii jonkin verran rakenteita”, sanoo **Anna Rundgren**, joka nauttii brunssista puolisonsa ja kahden poikansa kanssa.

Pitää olla pelissäantöjä sille, miten yhteisissä tiloissa toimitaan ja kuinka usein niitä voi varata omiin tarkoituksiinsa, kuten perhejuhliin. Rundgrenit ovat pitäneet lastenjuhlia asukastiloissa. Pojat innostuivat myös joulun alla järjestetyistä pikkujouluista ja kinkkubingosta.

Perheelle sosiaalinen naapurusto on tuttu asia, sillä edellinen koti oli lämminhenkisenä taloyhtiössä, jonka sisäpiha oli ahkerassa käytössä.

Yhteisöllisyys on antoisaa mutta myös haastava laji, kuten moni brunssilla herkutteleva asukas toteaa. Sen huomasi jo brunssin valmisteluissa: toiset tekevät rennolla kädellä, toisilla on tiukemmat näkemykset siitä, miten annostellaan, katetaan ja tarjoillaan. Kaikilla on omat tapansa ja mieltymyksensä, ja yhteistoiminta vaatii joustoa ja kompromisseja.

Sukupolvienkorttelin naapurukset miettivät jo innostuneesti tulevaa. Seuraavien brunssien teemoiksi sovittiin vegaaniruoka ja New York. ■

Seuraavat
Sukupolvien-
korttelit nousevat
Joensuuhun ja
Tampereelle.

4 syytä yhteisöllisyyden nousuun

Jätkäsaaren Sukupolvien-korttelissa koti laajenee yhteistiloihin, joissa on helppo tutustua naapureihin ja kiva viettää vapaa-aikaa.

1

Yksinasuminen ei kiinnosta kaikkia.

Yli miljoona suomalaista asuu yksin. Kaikille se ei ole oma valinta. Kimppakämpät tai yhteisölliset naapurustot kiinnostavat monia yksinäisyyden lievittäjinä ja perinteisen ydinperhe-elämän vaihtoehtona.

”Suomessa on ollut pitkään itsenäisen pärjäämisen kulttuuri. Sukupolvien välinen riippumattomuus on ollut tosi vahvoilla. Ehkä yhteisöllisyys on noussut vastareaktiona sille”, miettii arkkitehti ja tutkija **Katja Maununaho**.

Hän on mukana Suomen Akatemian rahoittamassa *Ketterä kaupunki*-hankkeessa, joka pohtii tulevaisuuden ratkaisuja kaupunkisuunnitteluun ja asumiseen.

Jotta yhteisöllinen asuminen yleistyisi, vaihtoehtoja pitää olla tarjolla.

”Tarvitaan pioneereja, jotka näyttävät, että näinkin voi tehdä ja onnistua. Aika isoja asenteellisia muutoksia on Suomessa jo havaittavissa”, Maununaho toteaa.

Kimppa-asumisen ei enää ajatella tarkoittavan vain opiskelijasoluja, eikä siihen liitetä ”hippileimaa”. Jopa lapsiperheitä asuu kimppakämpissä, ja taloja suunnitellaan varta vasten aikuisten yhteisasumiseen.

Helsingissä Kruunuvuoren-rantaan ja Laajasaloon ryhdytään rakentamaan ryhmä-vuokraamista varten isoja asuntoja, joissa on 12–20 neliön huoneet ja yhteiset keittiö- ja oleskelutilat.

2

Ihmisillä on halu osallistua.

Viime keväänä Tampereella työpajat täyttivät tulevan Hiedanrannan asuinalueen kehittämisestä kiinnostuneista kaupunkilaisista ja suunnittelijoista. Alueelle ideoitui asuntoja, palveluita ja työtiloja yhdistäviä superkortteleita, eläväistä katutilaa, yhteistiloja ja -pihoja sekä kattopuutarhoja, joissa tuotetaan ruokaa ja energiaa. Rakentaminen alkaa vuosina 2020–2022.

Juuri tällainen ihmisten osallistaminen niin asuinalueiden, talojen kuin asuntojen suunnitteluun on Katja Maununahon mukaan asumisen tulevaisuutta.

Innokkaimmat hoitavat rakennuttamisenkin yhdessä. Ryhmärakennut-

tamisprojektin voi käynnistää joukko tulevia asukkaita tai rakennuttajakonsultti, joka etsii mukaan sopivat osallistujat. Näin voi saada oman näköisen, yhteisöllisen talon ja kodin kohtuuhintaan. Kääntöpuolena tulevat asukkaat kantavat riskin rakennusprojektista ja kustannuksista.

Vaasan Ravilaaksoon nousee 170 asuntoa käsittävä yhteisöllinen, monisukupolvinen Rio-kortteli. Rakennustyöt alkavat vuonna 2020.

3

Kaupungistuminen nostaa hintoja.

Kasvukeskuksissa neliöhinnat karkaavat käsistä. Vaihtoehtona on tinkiä asuin-alueesta, jakaa kuluja kimppa-asumisella tai tyytyä vähempiin neliöihin.

”Myös ekologinen ajattelu vaikuttaa: kaikki eivät halua laittaa omaisuutta kiinni materiaan”, Maununaho sanoo.

Yhteisöllisissä taloissa oma arki laajenee omista neliöistä yhteisiin. SATOn *StudioKoti*-taloissa asunnot ovat yksiöitä, ja alakerrassa on yhteisiä oleskelutiloja, joihin yhteisömanageri organisoi asukkaille toimintaa.

Maununahon mukaan tilojen suunnittelulla on tärkeä rooli siinä, tulevatko ne oikeasti käyttöön. Ideaalina on se, että esimerkiksi pakollista kodinhoitoa voisi yhdistää yhteisölliseen oleskeluun.

”Jos pyykinpesutilan vieressä voisi istuskella, juoda kupin kahvia ja lapset voisivat leikkiä, se olisi hyvä kombinaatio. Törmäytetään toimintoja, jotka eivät oikeastaan liity toisiinsa.”

4

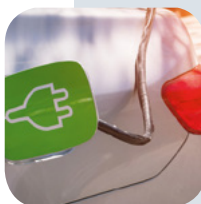
Ikääntyneet kaipaavat tukea.

Yleisin suomalainen yhden hengen talous on yli 75-vuotiaan naisen koti. Länsimaissa väestö ikääntyy vauhdilla, ja ihmiset asuvat kotona pitkään, mutta yksin pärjääminen on joskus haastavaa. Keinoja sukupolvien yhdistämiseen kokeillaan eri maissa.

Kun Helsingissä kaksi vuotta sitten haettiin kolmea nuorta asumaan vanhusten palvelutaloon *Rudolfiin*, hakijoita oli satoja. Vastineeksi edullisesta vuokrasta nuoret sitoutuivat viettämään aikaa naapureidensa kanssa kolmesta viiteen tuntia viikossa.

Wienissä on kokeiltu tandem-mallia, jossa korttelin asunnot jaetaan pareittain kahdelle eri sukupolvelle. Pari voivat olla vaikka eläkeläispariskunta ja lapsiperhe. Omillaan asuvat asukasparit sitoutuvat tukemaan toisiaan: eläkeläinen voi auttaa lastenhoidossa, ja nuori voi hoitaa vanhuksen arkiaskareita. ■

FOTOILIA

Ideoita taloyhtiön yhteisiin hankintoihin

Kimppahankkeissa tutustuu naapureihin ja säästää rahaa.

EDULLINEN LAAJAKAISTA | Operaattorit tarjoavat taloyhtiölaajakaistoja, mutta Espoon Leppävaarassa asuva tietoliikenneinsinööri **Eero Volotinen** tiesi, että halvempaa ja nopeampaa voi saada. Neuvottelemalla hän löysi operaattorin, joka suostui myymään taloyhtiölle yritysliittymän yksittäisten kulutajaliittymien sijaan. Taloyhtiö osti kerralla koko valokuidun kapasiteetin asunnoille jaettavaksi ja sai huiman 1 gigan nopeuden tavallisen 100 megan sijaan. Yhteyden hinta on kolmasosa pakettiratkaisuista, mikä säästää 115 asunnon taloyhtiössä kymmeniä tuhansia euroja vuodessa.

SÄHKÖAUTOJEN LATAUSPISTE | Sähköautot ja ladattavat hybridit yleistyvät, mikä luo tarvetta latauspisteille taloyhtiöissä. Valtion talousarviossa on vuodelle 2018 varattu määrärahoja, joita taloyhtiöt voivat hyödyntää tarvittavien sähköjärjestelmien muutosten tekemiseen. Latauslaitteita ja -järjestelmiä on erilaisia, ja taloyhtiön sähkötekniset resurssit vaikuttavat toteutukseen. Hankinnassa pitää myös miettiä, miten kulut jaetaan ja energiankäyttöä veloitetaan.

YHTEISKÄYTTÖAUTO | Moni tarvitsee autoa vain harvakseltaan, joten jakaminen voi olla ekologinen ja edullinen ratkaisu. Esimerkiksi VVO:n taloyhtiössä Vantaalla on yhteiskäyttö-auto, jota huoltaa ja hallinnoi 24Rent-yritys. VVO arvioi, että yhteiskäyttöauto korvaa noin 8–25 omistusautoa. Auton varaukset tehdään sähköisesti, sen ovet avataan puhelimella, ja asukkaat maksavat pelkästä käytöstä.

TAVARAFILLARI | Jyväskylässä toteutettiin kuudessa taloyhtiössä kokeilu, jossa sähköavusteinen tavarafillari kiersi asukkaiden käytössä yhteiskäyttöpyöränä. Kimppapyöräily sujui varauskalenterin avulla, ja avaimen sai käyttöön avainsäilöstä numerokoodilla. Yksi taloyhtiö otti pyörän pysyvästi käyttöön. Pyörän akulla on oma latauspiste taloyhtiön kellarissa.

Sirkka Jääskä (vas.), Anne Kanerva, Eila Lehtomäki ja Rita Lahti käyvät innokkaasti Sinikka Löfbackan (seisomassa) emännöimässä asukaskerhossa.

"Täällä saa nauraa yhdessä"

Teksti ANNE KYTÖLÄ Kuva MIKKO LEHTIMÄKI

Vaasalaisessa Lakeankulma-korttelissa satsataan senioreiden yhteisölliseen asumiseen.

Diakonialaitoksen vastaava hoitaja **Sinikka Löfbacka** mittaa kahvia kahvinkeittimeen ja kantaa pöytään leipomansa mustikkapiirakan. Asukkaat **Eila Lehtomäki** ja **Anne Kanerva** ovat jo valmiina pöydän ääressä, kun **Rita Lahti** rullailee sisään pyörätuolillaan. Hetkeä myöhemmin ovesta pujahtaa vielä **Sirkka Jääskä**. Lakeankulman asukaskerhon ydinjoukko on valmiina pitämään hauskaa.

Lakeankulma on kolmen asuntoyhtiön muodostama asuntokortteli Vaasan keskustan kupeessa. Viime vuoden elokuussa valmistuneissa taloissa asuu kaikenikäisiä ihmisiä vuokra- ja omistusasunnoissa.

Lakean yhteistyö Diakonialaitoksen kanssa tekee asumisesta erilaista kuin muissa kerrostaloissa: asukkailla on mahdollisuus ostaa hoiva- ja kotihoitopalveluja, ja asumisessa panostetaan yhteisöllisyyteen. Yhteisöllisyyttä luo Diakonialaitoksen asukaskerho talon senioriasukkaille. Sinikka Löfbacka järjestää heille vuoroviikoin hupia ja tietoa sisältävää ohjelmaa, esimerkiksi terveyteen liittyviä luentoja.

Tällä kertaa on huvin vuoro. Kahvittelun jälkeen naiset aloittavat purkkileikin: he nostavat vuorotellen purkista pienen esineen katsomatta itsekkään, mikä se on. Esinettä pitää tunnustella ja kuvailla sitten muille, jotka yrittävät arvata, mistä esineestä on kyse.

"Täällä asukaskerhossa on niin mukavaa, kun saa nauraa ja näkee toisia asukkaita", Anne Kanerva sanoo.

13 vuotta leskenä ollut Sirkka Jääskä on samaa mieltä. Asukaskerholaisista on tullut ystävyksiä. Jääskän mielestä Lakeankulmassa tärkeää on myös turvallisuus, jota tuovat Diakonialaitoksen palvelut.

Rita Lahti asui varuskunnissa edesmenneen upseerimiehensä kanssa ja tottui siihen, että ympärillä on koko ajan muita ihmisiä. Lakeankulmassa hän nauttii siitä, että talon asukkaat ovat kaikenikäisiä.

"Talossa pitää olla elämän ääniä! Minua niin suututtaa, kun vanhat ihmiset eristetään palvelutaloihin kauas kaupunkien keskustoista", Lahti toteaa.

Asukaskerholaiset suunnittelevat jo kesää. Silloin pihalle aiotaan kylvää yhdessä ainakin laventelia, kehäkukkia ja salaattia.

Rita Lahti on talon puuhanaisia. Hän kutsuu tämän tästä muita kahville tai brunssille. Nyt Lahti on pyytännyt seurakunnasta papin siunamaan asukkaiden kodit.

"Sen jälkeen voidaan mennä kahville."

Sinikka Löfbacka hymyilee. Asukaskerhon yksi tavoite on täytynyt: liikkeelle on sysätty yhdessä tekemisen aalto. ■

f Kiinnostaako kimppakämpä vai haluatko omaa rauhaa?

Vaasan Sähkön Facebook-keskustelussa noin puolet osallistuneista piti yhteisasumista vaikkapa eläkeiässä houkuttelevana ideana.

”Kyllä on kommuuni ollut mielessä, sukulaisten tai ystävien kesken.”

”Oma rauha on tärkeää.”

”Olisi mahtavaa asua eläkkeellä kimppakämpässä samanmielisten kanssa. Jakaa jokapäiväinen elämä iloiseen ja surui-
neen, ja olisi samalla silmälläpidon alla jos jotain käy. Sopis mulle kyllä.”

”Ajatuksena hauska, en tiedä miten käytännössä sujuisi.”

Yhteisöllisyyttä asunomessuilla

LOHJALLA vuonna 2021 järjestettävien asunomessujen teema on yhteisöllisyys. Hiidensalmen alueelle rakennetaan yhteisiä oleskelutiloja ja asukkaille järjestetään yhteistoimintaa. Alueen asuttamisessa ajatuksena on sijoittaa esimerkiksi iäkkäitä ja lapsiperheitä lähelle, jotta molemmista olisi iloa ja apua toisilleen.

Uudenlainen naapuruus luo uusia ammatteja. Miia Karppinen on innoissaan työstään, jossa hän rakentaa yhteisöllisyyttä kokonaiseen kortteliin yhdessä sen asukkaiden kanssa.

Ammattina korttelivalmentaja

Talon yhteisöllisyys ei synny aina itsestään, vaan tarvitaan joku, joka kannustaa, inspiroi ja pitää langat käsissään. Esimerkiksi Setlementtiasunnoilla toimii eri kohteissa monia yhteiskoordinaattoreita, myös korttelivalmentajan tittelillä työskentelevä **Miia Karppinen**.

Hänen työnsä Helsingin Jätkäsaaren Sukupolvienkorttelissa on iltoihin ja viikonloppuihin painottuva puolipäivätyö. Siihen kuuluu esimerkiksi tapahtumien ja palveluiden ideointia ja järjestelyä yhdessä asukkaiden kanssa, tiedottamista sekä tilavarausten koordinoimista.

”Työ on vastannut aika hyvin odotuksia, mutta en osannut kuvitella, miten paljon siihen kuuluu erilaisia yhteistyökuvioita”, Karppinen kertoo.

Asukkaiden kanssa puuhailun lisäksi hän on järjestellyt muun muassa talon kuntosalin ja verstaan varusteita. Karppisen mukaan yhteisöllisyys on vasta hiljattain kehittynyt, kun kaikki korttelissa alkaa olla valmista monen vuoden rakentamisen jälkeen. Esimerkiksi bändihuone pääsee pian täyteen käyttöön.

Valmentajasta on apua erityisesti yhteisön rakentumisen alussa.

”Täällä asukkaita jo jännittää, mitä sitten tapahtuu, kun minun työni loppuu kahden vuoden jäl-

keen. Olen onnistunut työssäni, jos teen itseni työttömäksi.”

Yhteisöllisyys on yhdessä teke-
misen ohella vastuunkantoa yhteisistä tiloista. Kyse on usein pienistä asioista. Toiselle on tavallista jättää kahvi lojumaan pannuun pitkäksi aikaa, kun toisen mielestä se pitää kaataa heti pois.

*Talon ja sen
toiminnan pitää aina
olla asukkaidensa
näköistä.*

”Olemme oppineet paljon esimerkiksi kasvatuksen merkityksestä. Meidät kaikki on kasvatettu vähän eri tavalla, ja se näkyy arjessa.”

Karppisen mukaan yhteisöllisyys kehittyy parhaiten, kun yhdessä asukkaiden kanssa mietitään vastuunkanto ja pelisäännöt työpajatyylillä. Talon ja sen toiminnan pitää aina olla asukkaidensa näköistä.

”Ryhmän rakentuminen on pitkä prosessi. Ennen kuin toiminta muotoutuu, voi ensin vähän kuohua.”

Ihmisiä on hyvä osallistaa, niin että muutkin ovat mukana kuin aina ne samat tyypit.

”Tärkeää on kuitenkin se, että yhteisöllisessäkin talossa jokainen saa itse päättää oman osallistumisensa määrän.” ■

Virhe on syy juhlaan

Luovuus kukkii ympäristössä, jossa saa kokeilla ja epäonnistua. Jos yrityksessä ei saa mokata, ei synny innovaatioitakaan. Näin ajattelee Vaasan yliopiston uuden InnoLabin johtaja Mari K. Niemi.

Teksti **ANNE LUHTALA** Kuva **MIKKO LEHTIMÄKI**

Ajatteletko, että innovaatiot ovat insinöörien heiniä? Että keksiminen kuuluu pelle pelottomille?

Tätä ajattelutapaa Vaasan yliopiston InnoLab-tutkimusalan johtaja **Mari K. Niemi**, 43, haluaa haastaa. Innovointi kuuluu kaikille.

Niemen sydämenasia on innostaa tutkijoita vahvemmin mukaan ratkaisemaan yhteiskunnan haasteita ja tekemään muutosta, ei vain analysoimaan niitä. InnoLabissa eri alojen tutkijat saatetaan saman pöydän ääreen, ja mukana on myös yritysmaailma. Niemi uskoo, että isoimmat oivallukset ovat yhteistyön hedelmiä.

*Usein asiat
loksahtavat paikalleen
silloin, kun annamme
mielen vaeltaa.*

”Innovaatiot ovat tavallaan aina maailmanparannusta – jotain tehdään paremmin tai johonkin ongelmaan keksitään ratkaisu.”

Viimeksi Niemi on ollut innoissaan mikrokupulampuista, joiden valossa myös Intian slummien sähköttömissä

hökkeleissä asuvat lapset näkevät tehdä illalla läksyjä. Idea sai kipinänsä, kun intialainen uusiutuvan energian asiantuntija näki Suomen-vierailullaan kupumaisia kattoikkunoita.

Jotakin uutta voi syntyä, kun erilaiset ihmiset törmäytetään yhteen. Aina humanistin ja koodarin kesken ei heti löydy yhteistä kieltä, mutta Niemen mielestä tärkeämpää on tunnistaa se, mikä yhdistää: halu ratkaista sama ongelma.

”Ihminen oppii vuorovaikutuksessa. Kun olemme tekemisissä sellaisten ihmisten kanssa, jotka osaavat jotain ihan muuta kuin me itse, oma maailmamme repeää avoimemmaksi.”

Tiimityössä tärkeintä on sallivuus toisen ajatuksille. Kriittinen saa olla, vaan ei ennakkoluuloinen.

”Se, että en ymmärrä heti toista, voi kertoa minun pienuudestani, ei siitä, että toinen on väärässä.”

Niin yliopistojen kuin yritysten tavoite on tehdä tulosta, mutta tulos ei synny mailaa puristamalla. Työn on oltava päämäärätietoista, mutta luovuus vaatii myös tilaa ympärilleen.

Niemen ehdotukset: pois jäykkä suunnitelmallisuus, tiukka marssijärjestys ja ”meillä on aina tehty näin”

-asenne. Raameihin ei kannata rakastua liikaa. Luovuutta rohkaisee ympäristö, jossa saa kokeilla, harhailla ja epäonnistua. Jos organisaatiossa ei siedetä virheitä, ei synny uuttakaan. Ja kun huteja tulee, niistä opitaan eikä kysellä, kuka mokasi.

”Sekä omia että muiden virheitä on syytä juhlaa: olettehan nyt saaneet arvokasta tietoa siitä, mikä ei toimi ongelmanne ratkaisemisessa.”

Innovoivaa mielenlaatua ruokkivat rohkeus, leikkisyys ja kaavojen rikominen. Silloin tällöin kannattaa ottaa rohkea sivuaskel epämukavuusalueille. Ja olla joutilaana.

”Suosittelemme pitkästyminen. Hektistä ajatustyötä tekevillä on oltava sellaistaakin aikaa, jolloin ei tee mitään tavoitteellista. Usein asiat loksahdavat paikalleen silloin, kun annamme mielen vaeltaa.”

Jos haluaa ruokkia innovointikykyään, yksi piirre on ylitse muiden uteliaisuus.

”Kiinnostu asioista, jotka eivät liity millään tavalla omaan maailmaasi. Näin altistat itsesi uusille ihmisille ja tilanteille. Sen voi aloittaa vaikka pyytämällä lounaalle kollegan, jonka työstä et tiedä yhtään mitään.” ■

Mari K. Niemi

Valtiotieteiden tohtori
ja viestintään erikoistunut
poliittisen historian dosentti.

Aloitti helmikuussa Vaasan
yliopiston InnoLab
-tutkimusalueen johtajana.
InnoLabissa tehdään kansain-
välistä tutkimusta ja kehit-
tään innovaatioita eri aloille
yritysten ja yhteisöjen kanssa.

Työskennellyt Turun yliopis-
ton Eduskuntatutkimuksen
keskuksessa sekä Espanjassa
ja Skotlannissa vierailevana
tutkijana.

Toimittanut Topi Hounin
kanssa toukokuussa ilmesty-
vän kirjan *Media ja populismi*.
*Työkaluja kriittiseen journa-
lismiin* (Vastapaino).

Vihreä tekee hyvää

Vihreys on megatrendi, joka näkyy sisustuksessa, ruoassa ja arkkitehtuurissa. Eikä syyttä: vihreys luo hyvinvointia ja tiedetään jopa, että mullassa asuu onnellisuusbakteeri.

Teksti **MARIIA SARILLO**

6^x kasveja kotiin!

Kokosimme kuusi vinkkiä, joilla saat helposti lisättyä vihreyttä kodin sisustukseen.

1 Kasvin kasvattaminen siemenestä tai pistokkaasta on palkitsevaa. Kasvatusastian voi askarrella vaikka maitopurkista. Lasinen minikasvihuone on katseenkestävä vaihtoehto.

OLETKO IHASTUNUT keittiöviljelyyn tai huomannut himoitsevasi kotiin yhä uusia viherkasveja?

Et ole ainoa.

Vihreys on megatrendi, joka näkyy jopa työpaikoilla. Monessa toimistossa on jo viherseinä. Tuoreessa Helsingin Think Companyn kilpailussa voiton vei TaimiWall, jonka moduuleista koostuva kasvatusjärjestelmä tuo kasviseinät myös koteihin.

Tutkija, MTT **Erja Rappe** on viher-
villityksestä mielissään.

”Vihreän tuominen sisätiloihin on hirveän hyvä trendi – etenkin, kun välillä vallalla on ollut viherkasvi-vastaisuus, koska rakennusvirheitä johtuvat sisäilmaongelmat on laitettu kasvien syyksi, mikä on aivan päätöntä. Kasvit kosteuttavat ja puhdistavat ilmaa, vaikuttavat ihmisen terveyteen ja ennen kaikkea psyykkiseen toimintakykyyn.”

Rappe on pitkään perehtynyt viher-
ympäristöjen terveys- ja hyvinvointi-
vaikutuksiin. Väitöstutkimuksensa hän

teki hoitokotiympäristössä. Tutkimuk-
sissa on havaittu kasveja kasvattavien
ihmisten olevan onnellisempia, kiitollisempia ja aktiivisempia.

”On mittaamalla todistettu asia, että viherkontaktissa stressihormoni kortisolien pitoisuus laskee. Mitä enemmän asiaa tutkitaan, sitä mielenkiintoisempia asioita kasveista löytyy. Nyt puhutaan esimerkiksi mullasta löytyvästä *Mycobacterium vaccae* -mikrobista eli onnellisuusbakteerista, joka kiihdyttää serotoniinin tuotantoa.”

2 Airplant- eli ilmakasvit ovat nyt viherkasveista muodikkaimpia. Ne eivät tarvitse lainkaan multaa, joten ne sopivat vaikka osaksi asetelmaa. Kuvassa Tillandsia ionantha eli käpytillandsia ja Tillandsia seleriana.

MARIJA SARILLO

FOTOLIA

FOTOLIA

3 Viherkasvit sopivat sisustuksessa kaikkialle, missä vain on valoa: kirjahyllyyn, käytävän laskutasolle, yöpöydälle, jopa kylpyhuoneeseen.

MUURLA

4 Ampellit ovat vuosien tauon jälkeen jälleen muotia sisustuksessa.

5 Lasinen kasteluvahti on mainio apu vaikkapa matkan aikana. Vähemmän kaunis vahti syntyy katkaisemalla muovipullo ja pistämällä se multaan ylösalaisin.

TREGREN

Hyvä uutinen on, ettei kasvien onnellistuttava vaikutus liity niiden määrään. Onneen ei tarvita omaa puutarhaa: vaikka vain ruukkukasvin hankkiminen työpöydälle tai kotiin vaikuttaa ihmiseen myönteisesti. Itse asiassa, mitä vähemmän vihreää ympärillä on, sitä pienemmällä lisäyksellä on merkitystä.

”Jo yksi viherkasvi lisää hallinnan tunnetta ja ehkäisee masennusta – kastelen tämän kasvin, olen tarpeellinen.”

Vihertrendin uusimpia keksintöjä ovat esimerkiksi kännykällä ohjattava kotipuutarhan valaistus ja amerikkalaiset toimistopuutarhat, joissa työntekijät saavat halutessaan puuhata ja kerätä myös satoa. Puutarhat ovat yrityksille jopa rekrytointivaltti.

”Mutta parhaimmillaan kasvien kasvattaminen on yksinkertainen ja halpa harrastus, joka ilmentää kestävä elämäntapaa. Yksinkertaisimmillaan se on vaikka sitä, että laittaa jääkaapissa itäneen sipulin vesilasiin ja kasvattaa versoja.”

Ei siis ole yhtään syytä, ettei kannattaisi kokeilla! ■

6 Vesiviljelyyn perustuva keittiöpuutarha ja kasvivalo pitävät yrtit pitkään hengissä ja sopivat myös taimien kasvatukseen.

Mikael Blomberg on rakentanut laivojen pienoismalleja jo lähes 50 vuotta. Kuvassa korjailun alla on Fennian keula, josta tuli vahingossa liian vino. Blomberg oli töissä nyt jo romutetulla Fennialla vuosina 1989–90.

Teksti ANNE KYTÖLÄ Kuvat MIKKO LEHTIMÄKI

"Kun on rakentanut yhden laivan, pitää heti alkaa rakentaa toista"

Vaasalainen merimies Mikael Blomberg, 55, uppoutuu iltaisin tuntikausiksi näpertelemään laivojen pienoismalleja. Rakkaus mereen ja laivoihin syntyi jo pikkupoikana.

Mikael Blomberg tutkii mielellään laivojen tarinoita netistä. 1950-luvulla rakennettu SS United States pitää hallussaan Atlantin ylityksen nopeusennätystä. Se kulki 35 solmun vauhtia. Nyt laiva ruostuu Philadelphiassa.

Jäänmurtaja Sisu auttaa Wasa Staria Vaasan edustalla. Jää syntyy hamsterin häkissä käytettävästä kuivikkeesta, sahanpuruista, hiekasta ja valkoisesta maalista.

Ilmianna intohimosi!

Kerrotaanko seuraavassa Nette-lehdessä sinun lempipuuhasiasi? Millainen harrastus tuo onnellisuutta elämääsi? Lähetä lyhyt kuvaus intohimostasi ja yhteystietosi osoitteeseen nette@vaasansahko.fi.

Laivojen rakentamisessa tarvitaan balsapua, muovia, liimaa, tulitikkua, neuloja, ohutta rautalankaa, maaleja ja pensseleitä.

"Olin kaksivuotias, kun muuttimme Vaasan keskustasta Vaskiluodon satamaan. Istuin tenavana tuntikausia rantakivillä katso-massa laivoja. Lapsuudessani satamassa sai pyöriä vapaasti. Leikimme siellä kavereiden kanssa ja seurasimme, kun laivoja lastattiin ja purettiin. Sataman työntekijät tunsivat meidät.

Pienoismallien rakentamisesta innostuin, kun löysin isän tekemän laivan yläkaapin perukoilta. Olin 7- tai 8-vuotias. Isä oli kai laittanut sen sinne turvaan minulta, etten rikkoisi sitä leikeissäni. Isä teki minulle ensimmäiset kaksi laivaa, mutta sitten rupesin rakentelemaan niitä itse. Laivoja tuli liukuhihnalta, kun pääsin alkuun.

Säästin viikkorahoja ja kannoin ne legendaariseen Pallo-Palo-kauppaan Vaasan torin laidalla. Se oli pienoismallien rakentajan taivas.

Vaimon mielestä rakennan pienoismalleja koko ajan, mutta oikeastaan tämä on talviharrastukseni. Kesällä ei ole aikaa, koska minulla on kaksi kesämökkiä, kaksi puuvenettä, ja rivitalon pihaakin pitää hoitaa.

"Joskus vaimo joutuu hoputtamaan, kun on sovittu lähdestä ja minä vain rakentelen."

Olen yliperämiehenä Turusta Tukholmaan seilaavalla Baltic Princessillä. Normaalisti olen viikon merillä ja viikon kotona. Kotiviikolla juoksen usein aamupäivät hoitamassa asioita, laivojen pariin uppoudun iltaisin. Teen niitä ehkä kolmena iltana viikossa, muuttaman tunnin illassa. Kun on rakentanut yhden laivan, pitää hetken päästä ruveta rakentamaan toista. Muuten tulee sellainen olo, että mitähän nyt tekisi. Ei sitä voi kaiken aikaa metsissäkään juosta, vaikka liikun myös paljon.

Rakennan pienoismalleja työhuoneessani kotona. Joskus otan harrastuksen mukaan töihin ja maalailen laivoja työvuoron jälkeen hytissäni, kirjoituspöydän ääressä.

Laivojen rakentaminen antaa elämäni sisältöä talvella, kun elämä muuten vähän seisahtuu. Muina vuodenaikoina on paljon muuta tekemistä.

Joskus vaimo joutuu hoputtamaan minua, kun on sovittu jonnekin lähdestä ja minä vain rakentelen. Mutta kyllä minä aina kaikki hommat teen, mitä vaimo pyytää.

Aloitan pienoismallin rakentamisen sillä, että etsin laivan piirustukset netistä. Tilaan netistä myös melkein kaikki laivojen rakentamisessa tarvittavat tarvikkeet. Pari vuotta sitten löysin netin kautta saksalaisen kaverin, joka tekee minulle dekaalit, laivojen nimikyltit.

Skaalaan ensin laivan piirustukset pienempään kokoon. Leikkaan osat balsapuusta ja muovista piirustusten mukaan. Rakentaminen alkaa rungosta. Kun rungon muoto on valmis, alan tehdä kansirakenteita. Laiva valmistuu kerros kerrokselta. Maalaaminen on ehkä mukavin työvaihe, koska silloin tietää, että kohta on valmista.

Pienoismallien rakentajalta vaaditaan kärsivällisyyttä. Pitää jaksaa istua näpräämässä. Esimerkiksi White Rose -alusta tein tiiviisti pari viikkoa. Minulla ei olisi kärsivällisyyttä rakentaa yli metrin korkuisia pienoismalleja, koska niissä on niin paljon pieniä yksityiskohtia. Nostan kyllä hattua heille, jotka jaksavat touhuta yhden laivan parissa vuosikausia.

Harrastus vaatii vakaat kädet. Varsinkin maalaaminen on aika pikkutarkkaa hommaa. Huomaan usein pidättäväni hengitystä, kun varon, etten lipsauttaisi pensseliä.

Pienoismallien rakentaminen on nykyään hankalampaa kuin nuorena. Ennen pystyin rakentelemaan laivoja aika vähässä valossa. Nyt tarvitsen lukulasit, hyvän työvalon ja suurennuslasin.

Mikael Blombergin vinkit rakentelijalle

"Internet on hyvä lähde pienoismallien rakentajalle. Sieltä löytyvät esimerkiksi laivojen piirustukset."

"Tarkista ennen aloittamista, että sinulla on kaikki tarvittavat materiaalit ja oikeanväriset maalit. Harmittaa aika tavalla, kun huomaa illalla kymmeneltä, että keltainen maali ei olekaan oikeaa sävyä."

"Varaa rakenteluun aikaa ja kasvata kärsivällisyyttä. Laiva ei tule valmiiksi yhdessä illassa, koska liiman ja maalin pitää antaa kuivua työvaiheiden välissä."

En ole koskaan pitänyt kirjaa siitä, montako pienoismallia olen rakentanut. Mutta lentokoneita, joita olen myös rakentanut, minulla on yli sata. Laivoja on vielä paljon enemmän. Tilanpuute tulee vastaan aika äkkiä tässä harrastuksessa. Osa töistäni onkin Vaasan merimuseossa ja Vaasan auto- ja moottorimuseossa.

Seuraavaksi haluaisin rakentaa ehkä Silja Europan, jolla olin töissä 17 vuotta. Ja rakennan varmaan myös nykyisen työpaikkani, Baltic Princessin.

Olen saanut harrastukseni ansiosta paljon tuttavuuksia ulkomailta. Seuraan Facebookissa monia ryhmiä, joissa on samanhenkisiä ihmisiä. Vaihdamme ajatuksia ja vinkkejä ja lataamme sivuille kuvia rakentamistamme laivoista.

Keskusteluista huomaa aika pian, kuka on tehnyt laivassa töitä kannen päällä ja kuka kannen alla. Niillä, jotka ovat olleet konehuoneessa, ei usein ole mitään muistikuvaa siitä, minkä väriset laivan kannet olivat." ■

Teksti **ELINA VIRONEN**
Kuva **MIKKO LEHTIMÄKI**

Nimi: **Aimo Latvala**
Työ: **Raveran**
toimitusjohtaja
Koulutus: **sähköinsinööri**
Perhe: **puoliso ja 3-,
6- ja 8-vuotiaat lapset**
Harrastukset: **kuntosali,
valokuvaus, veneily**

Sähköverkko saa aivoja

*Ravera on asentanut Vaasan Sähköverkon muuntamoille aivoja parin viime vuoden aikana. Ne ovat askel kohti älykästä sähköverkkoa, sanoo Raveran toimitusjohtaja **Aimo Latvala**.*

1 Mitä hyötyä älykkäästä sähköverkosta on?

"Sähkökatkokset ovat älyverkossa lyhyempiä, koska älymuuntamot kykenevät rajaamaan vika-alueen muutamissa kymmenissä sekunneissa. Perinteisessä sähköverkossa se kestää huomattavasti kauemmin.

Älyverkko voi myös auttaa pienentämään sähkön kulutusta ja sähkölaskua. Uskon, että tulevaisuudessa sähkön hinta määräytyy enemmän kysynnän ja tarjonnan mukaan. Kun kulutus on pientä tai tuotantokapasiteettia paljon, sähkö on halpaa. Mutta esimerkiksi kylminä talvipäivinä, kun kysyntä on korkealla, hinta nousee. Suomessa on jo kodeissakin älylaitteita, jotka ostavat sähköä automaattisesti, kun se on edullista. Älyverkon ansiosta voit myös myydä omaan käyttöön tuottamaasi sähköä sähköyhtiölle. Tähän tarvittavia kaksisuuntaisia sähkömittareita on asennettu asiakkaille, joilla on aurinkopaneelit."

2 Mitä sähköverkon kehitysaskelta odotat?

"Sitä, että sähkön pitkäaikaisvarastoinnista tulisi niin kustannustehokasta, että yksityishenkilökin voisi käyttää esimerkiksi kesällä aurinkokennoissa tuottamaansa sähköä koko vuoden. Tällä hetkellä sähkön varastointi vuodeksi vaatii järjestettömän kokoiset akut ja niin suuret aurinkopaneelit, että niitä ei hankita lottovoitollakaan."

3 Millainen sähkönkuluttaja olet?

"Meidän perheessämme sähkönkulutus on pientä, ja sähkö on verrattain edullista, joten emme kiinnitä suurta huomiota sähkön käyttöön. Lapsiperheessä pyykätään silloin, kun tarve vaatii, ja saunassa käydään, kun tekee mieli – ei silloin, kun sähkö on halpaa. Ei tässä mitään himosaunoja olla, vaan sauna lämmitetään kerran tai kaksi viikossa."

Vaasan Sähköverkon 2 500 muuntamosta noin 30 on jo saanut aivot. Tänä vuonna aivoja asennetaan yli kymmenen lisää.

Peukku ylös vai alas?

Kerro, mitä mieltä olet uudistuneesta Nette-lehdestä. Löydät fililismittarin osoitteesta vaasansahko.fi/fiilis. Arvomme kaikkien vastaajien kesken Emendon saunatuotepaketin, arvo noin 50 euroa. Viimeinen osallistumispäivä on 29.4.2018.

Me osaamme energiaa!

KULUTTAJAT, joilla on hyvä energialukutaito, osaavat säästää energiaa. He ovat yleensä hyvin koulutettuja, useammin miehiä kuin naisia ja haluavat myös energiaan liittyvää lisätietoa.

42%

Vaasan Sähkön ja Vaasan Sähköverkon asiakkaista sai tutkimuksessa tulokseksi hyvät energialukutaidot.

Lähde: Vaasan yliopiston huhtitoukokuussa 2017 tekemä kyselytutkimus, johon saivat vastata Vaasan Sähkön ja Vaasan Sähköverkon asiakkaat.

NÄIN PIDÄT HUOLTA

Pakastimesta

Lisää pakastimesi käyttöikää, kun säästät kompressorin turhalta työltä.

1 | Noudata sijoitusohjeita. Hellan vieressä tai suorassa auringonpaisteesa pakastimen jäähdytyskoneisto on kovilla. Kylmässä ja kosteassa tilassa, kuten parvekkeella, pakastimeen voi tulla toimintahäiriöitä. Kun pakastimen ympärillä on ilmankiertotilaa, kompressorin ei kuormitu kohtuuttomasti.

2 | Älä jäähdytä liikaa. Sopiva lämpötila on -18 astetta, kun pakastimessa säilytetään elintarvikkeita. Kylmemmäksi säätäminen kuluttaa turhaan kompressorin.

3 | Esijäähdytä pakastin, jos pakastat kerralla enemmän kuin kolme kiloa. Laita pakastuskytkentä päälle hyvissä ajoin ja esijäähdytä pakastettavat tuotteet. Tuo kylmätuotteet kaupasta kotiin kylmälaukussa.

4 | Pakkaa hyvin. Huonosti pakatut tuotteet ja huokoiset pakkaukset päästävät jäähtyvistä tuotteista vesihöyryä,

Jos hankit kesän pakastuskauteen uuden pakastimen, muista valita energialuokaltaan mahdollisimman tehokas.

FOTOLIA

joka tiivistyy pinnoille huurteeksi. Huurrekerros hidastaa kylmän siirtymisen pakastimen kylmäelementeistä pakasteisiin.

5 | Sulata säännöllisesti, jos pakastimesi ei ole automaattisulatteinen. Sulata pakastin, kun sisäpinnoilla on noin sentin kerros huurretta – tavallisesti kerran vuodessa.

6 | Putsaa tiivisteet, jotta lika ei haurastuta niitä ja kylmä karkaa. Imuroi myös lauhdutin, jottei pöly kuormita koneistoa ja aiheuta tulipalovaaraa.

Vinkit antoi TTS - Työtehoseuran tutkija Tarja Marjomaa.

Trendikästä energiaa

JOKO OLET päässyt trendikkään hyönteisruoan makuun? Jos kaipaat lisävirtaa kevääseen, kannattaa kokeilla kotisirkkoja. Paahdettujen sirkkojen painosta puolet on proteiinia – sitä on tuplasti enemmän kuin broilerissa. Sitä paitsi sirkat sisältävät hyviä rasvahappoja, paljon kalsiumia, rautaa, B12-vitamiinia ja reippaasti kuitua. Sadassa grammassa on tuhti annos energiaa, yli 500 kilokaloria.

Lähde: EntoCube Oy

Sirkkatuotteita, kuten leipää ja suklaata, myydään jo tavallisissa ruokakaupoissa.

FOTOLIA

Puhalluksen filmitähti

OLETKO NÄHNYT televisiossa pyörivän Vaasan Sähkön mainosfilmin Suuri Puhallus? Suurin osa siinä esiintyvistä tuulienergiaa puhaltavista filmitähdistä on vaasalaisia ihmisiä. Vaasan ylioppilasteatteri Rampissa näyttelevä **Hanna Mellberg**, 33, on se, jolta tuuli lennättää hatun päästä. Mellberg paljastaa, että kuvauspäivä oli Vaasan mittapuulla epätavallisen tyyni. Kuvauksissa käytettiin tuulikonetta, ja

hattu saatiin lentämään oikeaan suuntaan ongen ja siiman avulla.

"Tuulikone oli hurja kokemus. Olo oli kuin euroviisutähdellä!" Mellberg kertoo.

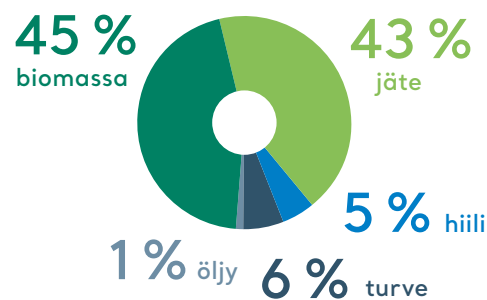
Käy katsomassa Suuri Puhallus osoitteessa vaasansahko.fi/puhallus.

Seuraavaan mainosfilmiin haetaan parhaillaan esiintyjiksi äitejä ja pieniä lapsia. Yhteydenotot 16.4. mennessä katriina.holma@woodpeckerfilm.fi.

Vihreintä lämpöä!

VAASAN SÄHKÖN KAUKOLÄMPÖ oli vuonna 2017 vihreämpää kuin koskaan. Lähes 90 prosenttia kaukolämmöstä tuotettiin kaasuttamalla biomassaa ja polttamalla jätettä. Vaskiluodon kaasuttimella ja Westenergyn jätteenpolttolaitoksella tehtiin tuotantoennätykset. Hiilen käyttö väheni edellisvuoden 20 prosentista viiteen prosenttiin – ja tavoitteena onkin lopettaa hiilen käyttö kaukolämmön tuotannossa kokonaan.

Vaasan Sähkön kaukolämpö vuonna 2017:

Seuraa meitä somessa!

Vaasan Sähkön Facebook-sivuilla keskusteltiin helmikuussa kiihkeästi älyjääkaapin tarpeellisuudesta.

Mikähän puheenaihe innostaa seuraavaksi? Facebookin lisäksi pääset mukaan energisiin tunnelmiin myös Vaasan Sähkön Instagramissa ja Twitterissä.

Energiahypetys huipussaan!

KYMMENEN LUPAAVINTA energia-alan startup-yritystä saapuu Vaasaan huhtikuun puolivälissä, kun EnergySpin-yrityskiihdyttämö käynnistyy toista kertaa. Kymmenen viikkoa kestävä ohjelma valmentaa yrittäjiä muun muassa tuotekehityksessä, kaupallistamisessa ja erityisesti rahoitusasioissa. Vaasan Sähkö on yksi EnergySpinin yhteistyöyrityksistä.

Yrityskiihdyttämö herätti kiinnostusta ympäri maailmaa: hakijoita oli 120, ja hakemuksia tuli niin Euroopasta, Aasiasta, Afrikasta kuin Pohjois- ja Etelä-Amerikastakin. Hakijoiden joukossa oli kymmenen yritystä, joilla on jo miljoonarahoitusta.

EnergySpinin **Marko Kuokkanen** kertoo, että ohjelman suosio kasvoi odotettua enemmän.

"Energia-alan hypetys Vaasassa, esimerkiksi Teslan akkutehtaan havittelu ja Wärtsilän yhteistyö **Elon Muskin** SpaceX-avaruusyhtiön kanssa, varmasti auttoivat myös meitä onnistumaan", Kuokkanen sanoo.

"Nautin oman kodin rauhasta"

Kesällä 22 vuotta täyttävä pituushyppääjä **Kristian Bäck** päätti, että on aika itsenäistyä. Hän muutti ensimmäiseen omaan kotiinsa tammikuussa.

Teksti **ELINA VIRONEN** Kuva **MIKKO LEHTIMÄKI**

Kerro uudesta kodistasi.

"Nautin oman kodin rauhasta. Asun nyt 50-neliöisessä vuokrataksiossa Vaasan Palosaarella. Tyttöystäväni asuu Sipoossa ja käy luonani välillä kylässä. Hän pääasiassa on sisustanut asuntoni. Mutta sohvan valitsin itse, ja se onkin isoin investointini tähän kotiin. Minulla ei ole ollut vielä aikaa hankkia esimerkiksi pesukonetta, joten vien vaatteeni äidille pyykättäväksi, jos käyn viikonloppuna kotona.

Arkeni ei muuttunut omassa kämpässä paljoakaan. Aamulla on treenit ja sitten koulua. Opiskelen tradenomiksi, mutta käyn nykyisin vain yhdellä tunnilla päivässä, jotta ennätän levätä ennen illan treenejä. Jos haluan päästä huipulle, minun pitää elää kuin huippu-urheilija.

Olen aina asunut omakotitalossa, joten kerrostalon ääniin pitää vielä totutella. Pääasia on, että yöllä on hiljaista eikä täällä ole bileitä. Tämä on klisee, mutta urheilija kehittyy unen aikana.

Kotona en tosin ehdi olla paljoakaan. Käyn täällä lähinnä nukku-massa ja treenien välillä makoilen sohvallani. Varsinkin kesällä suurin osa ajastani menee ulkomailla

urheiluleireillä. Mutta leirien välillä on aina mukava palata omaan kotiin."

Muistitko muutossa sähkösopimuksen?

"No, kun tulimme tyttöystäväni kanssa siivoamaan asuntoa ennen muuttoa, valoja ei saanutkaan päälle. Vasta silloin hoksasin, että en ollut muistanut tehdä sähkösopimusta! Nyt sähköt ovat kunnossa ja lamput katossa."

Mitkä ovat kesäkauden tavoitteesi?

"Berliinin EM-kisat ovat kesän pää tavoite. Sinne päästäkseni minun täytyy hypätä karsinnoissa ennätykseni, 7,95 metriä. Luotto on kova, sillä olen hypännyt sen aikaisemmin jo kaksi kertaa. Kun kesä lähestyy, katsomme, mihin muihin kisoihin osallistun. Vaasassa minua tuskin nähdään kisoissa hyppää-mässä tänä kesänä."

Vaasan Sähkön sponsoroiman Kristian Bäckin unelma on olympiakulta.

OLETKO MUUTTAMASSA?

Tee sähkösopimus hyvissä ajoin ennen muuttoa. Jos kuitenkin käy niin kuin Kristianille, ei hätää. Saat tarpeen tullen sähköt päälle lyhyelläkin varoitusajalla. Lisätietoja osoitteesta vaasansahko.fi/muutto.

Yrittäjäksi ryhtyminen oli Emendon omistajille Timi ja Teemu Finnelle itsestään selvää, koska suvussa lähes kaikki muutkin ovat yrittäjiä.

Työ tuoksuu saunalle

Vaasalaiset veljekset Teemu ja Timi Finne haluavat lisätä suomalaisten hyvää oloa. Heidän Emendo-yrityksensä tunnetaan hemmottelevista saunatuotteista.

Teksti ANNE KYTÖLÄ Kuvat MIKKO LEHTIMÄKI ja Emendo

Kun astuu sisään Emendon toimistoon Vaasan Kauppa-puistikon laidalla, vastassa on seinällinen monista kaupoista tuttuja tuotteita: raidallisia saunatyynyjä, kiuluja, jalkakylpysuolaa, Pikku Myy -saunahattuja ja Muumi-pappa-peflettejä. Sauna- ja löylytuoksut houkuttelevat nuuhkaisemaan: eukalyptusta, koivua, salmiakkia, tervaa.

”Missiomme on tarjota ihmisille hyvää oloa. Sauna tuo sitä ja rentouttaa jo sellaisenaan, mutta me haluamme hemmotella ihmisiä vielä enemmän. Tuoksut ja muut tuotteemme lisäävät saunan tuomaa nautintoa ja rauhoittavat nykyajan hektisessä elämänmenossa”, Emendon myynti- ja markkinointijohtaja **Teemu Finne** sanoo.

Täällä Vaasan-toimistossa tehdään myynti- ja markkinointityötä, suun-

nitellaan uusia tuotteita ja hoidetaan suhteita alihankkijoihin. Tuotanto tapahtuu enimmäkseen eri puolilla Suomea.

”Suurin osa noin viidestätoista tärkeimmästä alihankkijastamme on valmistanut tuotteita Emendon brändille yrityksen perustamisesta lähtien”, tuotantopäällikkö **Timi Finne** kertoo.

Vanhoja suosikkeja ja uusia kokeiluja

Teemu, Timi ja heidän isänsä **Mikael Finne** ostivat Emendon sen perustajilta vuonna 2007.

”Etsimme aikoinaan tukkukauppaa harjoittavaa yritystä, jolla on omia tuotteita ja vahva brändi. Tuotteilla ei ollut tuossa vaiheessa niin suurta merkitystä, mutta brändi oli tärkeä”, Teemu Finne kertoo.

Brändi oli tärkeä, koska tunnetun brändin alle on hyvä ideoida lisää myytävää. Finnet ja tuotepäällikkö **Johanna Vuorinen** pitävät kerran viikossa palaveria pitkän pöydän ääressä toimiston alakerrassa ja miettivät, mitä uutta yritys voisi tarjota saunojille.

Eukalyptus on Emendon suosituin tuoksu. Osa tuotteiden eteerisistä öljyistä tuodaan ulkomailta, mutta pullotus tapahtuu Suomessa.

”Luonnonmukaisuus on meidän kilpailuvalttimme”, veljekset kiteyttävät.

Teemu Finne on juuri jutellut puhelimesta asiakkaan kanssa. Tähän aikaan vuodesta neuvotellaan jo siitä, millä tavalla Emendon tuotteet näkyvät joulukuussa asiakkaan tavarataloissa ympäri Suomea.

Kolme kovapäistä yrittäjää

Finnet tunnustavat hymyillen, että samassa yrityksessä työskennellessä välillä joudutaan neuvottelemaan, jotta yhteinen linja löytyy. Isä ja veljekset kuvailevat olevansa kaikki niin kovapäisiä, etteivät luovu omista mielipiteistä ja ideoista helposti.

”Mutta olemme kaikki myös hyvin järjestelmällisiä, joten kyllä se sopu aina löytyy. Ja pienissä väännoissa on se hyvä puoli, että asioita tulee katsottua monelta kantilta”, he toteavat.

Veljeksiä ei haittaa, vaikka yrityksen kehittäminen pyörii mielessä jatkuvasti.

”Työ sitoo, mutta meillä on kuitenkin vapaus tehdä sitä omalla tavallamme. Se on mielestäni parasta yrittäjyydessä”, Teemu Finne sanoo.

Pikkuveli on samaa mieltä ja lisää, että yrittäjyys tuntuu erityisen hyvältä onnistumisen hetkinä.

”Ja vaikka asetimme aluksi brändin etusijalle, saimme hyvät tuotteet bonuksena. Itsellekin tulee hyvä fiilis, kun tietää kuluttajien nauttivan niistä.” ■

EMENDO OY on saunatuotteiden markkinajohtaja Suomessa. Syksystä 2017 lähtien sen tuotteita on myyty myös Norjassa ja Ruotsissa. Emendo on Vaasan Sähkön asiakas.

KAHDEN SESONGIN TAKTIikka | Emendon sauna- ja hyvinvointi-
tuotteiden valikoima on kasvanut vuosien mittaan satojen nimikkeiden
kokoiseksi. Uusia tuotteita tulee kauppoihin kesäksi ja jouluksi.
Ensi kesän kaksi uutta saunatuoksua liittyvät keskikesän juhlintaan.

Ramenkeitto parhaaseen parsa-aikaan

Parsa on paitsi ihana kevättruoka myös kiireisen kokin luottoaines. Trendikäs ramen vihreästä parsasta ja nuudeleista valmistuu melkein vartissa.

Resepti **HANNA HURTTA** Kuva **MARI LAHTI**

Tee alkuvalmistelut: Keitä kananmunat, kuori ja hal- kaise ne puolikkaiksi. Munat voivat jäädä pehmeiksi, mutta eivät valuviksi. Ota pakasteherneet sula- maan – kesällä käytät tietysti tuoreita. Hienonna kevätsipulit sekä tuoreet yrtit. Huuhtelee valmiiksi myös babypinaatti ja viipaloi retiisit.

Keitä liemi: Hienonna valkosipulinkynnet ja raasta inkivääri. Lorauta kattilaan öljy – seesamiöljyllä saat liemen kivan aasialaisaromin – ja freesaa valkosi- pulisilppua ja inkivääriraastetta pari minuuttia kuumassa öljyssä. Kaada kattilaan kana- tai kasvisliemi ja lisää mukaan tähtianikset. Kiehauta ja anna poreilla miedolla lämmöllä kymmeni- sen minuuttia.

Valmistele parsat liemen kiehuessa: Vihreää parsaa ei tarvitse välttämättä edes kuoria. Napsaise vain tyvestä pari senttiä puisevaa osaa pois ja pilko parsat muutamaa osaan.

Kypsennä nuudelit ja parsat: Kiehauta ja valuta riisinuudelit pussin ohjeen mukaan. Ne valmistuvat parissa mi- nuutissa. Pane samaan aikaan myös parsat kiehuvaan keittoliemeen, nekin kypsyvät muutamassa minuutissa.

Kokoa keitto annos- kulhoihin: Mausta liemi vielä soijakastikkeella ja kalakastikkeella. Jaa sitten nuudelit neljään kulhoon. Asettele niiden päälle pinaatit, retiisit, herneet, kevätsipuli ja kananmunan puolikkaat. Kaada lopuksi tulikuuma liemi ja parsat kulhoihin. Viimeistele annokset yrtti- ja chilisil- pulla ja tarjoile saman tien limetin lohkojen kanssa.

Neljän hengen annokseen tarvitset:

2 valkosipulinkynttä
2 cm pala tuoretta inkivääriä
2 rkl oliivi- tai seesamiöljyä
1½ l kana- tai kasvislientä
3 tähtianista
2 rkl vaaleaa soijakastiketta
2 tl kalakastiketta
nippu tuoretta vihreää parsaa
5–6 retiisiä
225 g riisinuudeleita
4 kananmunaa
2 dl herneitä
pari kourallista tuoretta pinaattia
pari kevätsipulin vartta
tuoretta basilikaa, korianteria
ja chiliä
limetin lohkoja

Vihreää!

Parsasesonki alkaa huhtikuussa ja kiihtyy kohti alkukesää.

Ramenkeiton vihanneksia voi varioida oman maun mukaan.

**VAASAN
SÄHKÖ**

Suomen vaasalaisinta sähköä

WASA OPEN AIR

4.8.2018 • VAASA

elisa
STADION

**PET
SHOP
BOYS**

WASAOOPENAIR.FI • FB.COM/WASAOOPENAIR

Osallistu ja voita VIP-paketti elokuun huippukeikalle Vaasaan!

**ARVONTA
ASIAKKAILLEMME**

Arvomme viisi VIP-pakettia asiakkaillemme. Pakettiin sisältyy 2 VIP-lippua tapahtumaan & elämyksellinen yöpyminen Sokos Hotel Vaakunan temahuoneessa kahdelle.

Lue lisää ja osallistu:
vaasansahko.fi/asiakasedut

Säännöt: Arvontaan voivat osallistua Vaasan Sähkön asiakkaat 26.3.–1.6.2018. Palkintoon sisältyy VIP-liput Wasa Open Air -tapahtumaan 4.8.2018 ja hotelliyö aamupaloineen kahdelle 4.-5.8.2018. Palkinnon arvo 480 €. Voittajien nimet ilmoitetaan sosiaalisessa mediassa. Kilpailun säännöt osoitteessa vaasansahko.fi/saannot.